

CDI- LABORATOR DE EXPERIMENTARE A NOILOR TEHNOLOGII EDUCATIONALE

Mihaela Turcu

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

Trăim într-o eră preponderent digitală, iar societatea actuală, numită banal “societatea informației”, nu mai poate fi concepută fără noile tehnologii de informare și comunicare (NTIC); în învățământul românesc, informatizarea a devenit deja o strategie națională, accentul fiind pus pe tehnologizarea desfășurării activității didactice. Prin urmare, educația nu poate fi ocolită de fenomenul tehnologic, cunoscând transformări esențiale care îi conferă caracter de modernitate.

Întrebarea pe care o pun în mod firesc unii sceptici este dacă învățarea asistată de calculator este o necesitate sau nu. În contextul actual școala nu mai este considerată singurul furnizor de informații și de formare profesională, educația nu se mai face doar în sala de clasă (cu atât mai mult cu cât se vorbește despre învățarea pe tot parcursul vieții), iar profesorul nu mai este o autoritate incontestabilă în procesul educativ; de aceea, s-a pus tot mai pregnant problema integrării sistematice a NTIC în procesul instructiv-educativ.

Azi, utilizarea unor sintagme precum “*mijloace tehnice de învățământ*”, “*instruire și autoinstruire asistate de calculator*” a devenit o necesitate, ele reprezentând practic, direcția spre care se îndreaptă învățământul românesc. NTIC nu reprezintă altceva decât o modalitate nouă de a privi procesul de învățare în care elementele de fond rămân aceleași; se schimbă doar mijlocul de transmitere și însușire a cunoștințelor.

Un pas esențial în acest proces de modernizare a învățământului românesc l-a constituit și înființarea de Centre de Documentare și Informare (CDI) la nivelul unităților de învățământ preuniversitar din România.

Considerat “o structură infodocumentară modernă”, care oferă beneficiarilor „un spațiu de formare, de comunicare, de informare și **de exploatare** a fondului documentar și **a tehnologiilor informației și comunicării în educație**, un loc de cultură, deschidere, întâlnire și integrare” (Art. 6 din Regulamentul din 7 octombrie 2011), CDI nu este doar un spațiu al conservării documentelor, un spațiu de inițiere în tehnicile de

cercetare documentară, ci este recunoscut și ca *spațiu al inovării* în ceea ce privește activitatea instructiv-educativă.

“Centru de resurse pluridisciplinare și multimedia”, CDI oferă posibilitatea și aparatura necesare pentru accesul la informații pe suport de hârtie (text, imagine) sau multimedia, ceea ce duce la stimularea și învățarea multisenzorială, la dezvoltarea gândirii logice și a creativității elevilor, la optimizarea randamentului predării și aprecierea obiectivă a rezultatelor.

Activitățile instructiv-educative care se desfășoară în CDI permit elevilor să participe la construirea propriei cunoașteri, în vederea dobândirii autonomiei de învățare; ele integrează în proporție de peste 90% NTIC. Aduc astfel plus valoare fiecărei situații de învățare în parte, contribuie la creșterea calității actului educațional, eficientizează procesul de predare-învățare-evaluare, având un rol esențial în dobândirea competențelor cheie.

În ecuația activităților pedagogice din CDI, elevii devin spectatori, participanți și creatori ai propriului demers de învățare (au posibilitatea de a accesa materialele nu doar în oră - învățare sincronă, ci și ulterior - învățare asincronă); totuși, profesorul (și/sau profesorul documentarist) rămâne coordonatorul (el nu poate fi înlocuit, se schimbă doar unele roluri și funcții ale sale), dar fluxul informațional se transmite de acum și prin mijloace multimedia/virtuale. Actul educativ este aici rodul interacțiunii elevilor cu calculatorul și al colaborării cu profesorul de disciplină și cu profesorul documentarist.

Folosit atât pentru lecții întregi, cât și pentru diferite momente din ele, calculatorul preia o parte din sarcinile profesorului, fie că vorbim de etapa evocării, de cea a realizării sensului sau cea de reflecție (organizarea unor situații de învățare, exersare, evaluare), acestuia rămânându-i mai mult timp pentru pregătirea proprie, pentru studiu.

Utilizarea NTIC în CDI a dus la crearea unor medii active și mult mai atractive de instruire, a dinamizat procesul de predare – învățare - evaluare (prin utilizarea materialelor în format electronic, animații, jocuri și alte materiale interactive) și oferă noi situații de documentare, de învățare și de formare, permițând accesul nelimitat la cultură. Modalitățile de transmitere a noilor conținuturi se diversifică, există posibilitatea tratării interdisciplinare a conținuturilor, posibilitatea sistematizării rapide a unui volum mare de informații, a individualizării reale a învățării, a obținerii unui feedback imediat, a valorificării tuturor tipurilor de inteligență și a stilurilor de învățare și antrenarea competențelor disciplinare și transversale.

CDI este locul ("laboratorul") unde se urmărește depășirea instruirii pasive, crearea unui mediu educațional interactiv, în care elevii devin actori ai propriei formări și dobândesc autonomie în învățare; aici, utilizarea NTIC este parte integrantă a practicii didactice curente, de la simpla utilizare a unui material audio-video în cadrul lecției până la elaborarea de către elevi de proiecte/produse în format electronic (tehnoedactare de documente, Power Point, mini-filme etc.), de la CD-ROM-uri, e-Book-uri și DVD-ROM-uri până la soft-uri educaționale performante, de la utilizarea unui calculator și a unui video-proiector până la tabla interactivă, internet, e-mail, blog, site-uri sau platforme online. Asumându-și roluri și funcții în cadrul procesului de învățare, în CDI și nu numai, calculatorul poate fi privit ca al treilea actor care, alături de elevi și profesor, contribuie la căutarea și găsirea unor soluții optime în vederea sporirii calității actului educațional.

Colaborarea profesorului documentarist cu cadrele didactice aduce deja un element de noutate, în sensul că se schimbă atât protagoniștii, cât și situațiile reale de învățare:

- A.** profesorul și jumătate de clasă în sala de curs
și
profesorul documentarist cu jumătate de clasă în CDI
- B.** profesorul documentarist cu toată clasa în CDI
- C.** profesorul documentarist și profesorul de disciplină cu toată clasa în CDI (predau în pereche).

Facilitățile oferite de prezența profesorului documentarist, de fondul documentar pe suport multimedia și resursele existente în CDI ar putea fi sintetizate astfel: stimulează și motivează elevii, oferă posibilitatea diferențierii învățării (la nivel de proces, conținut și organizare), posibilitatea aprofundării cunoștințelor și abilităților, posibilitatea autoinstruirii și autoevaluării, ameliorează învățarea în cazul copiilor cu CES, ușurează mult munca profesorului (manifestarea originalității cadrului didactic în activitatea sa), face să dispară monotonia, produce variația procesului didactic.

În activitățile din CDI abordarea metodologică are ca fundament învățarea prin experiență, bazată pe cunoașterea elevului și pe aplicarea metodelor de învățare prin cooperare și cercetare, implicarea elevilor în activități practice interactive care să valorifice și interesele lor.

Cu certitudine, nu doar elevii au nevoie de NTIC, ci și cadrele didactice. Noile tehnologii trebuie privite ca mijloace care pot transforma procesul de instruire. Astfel, profesorul de disciplină își ușurează munca, pentru că nu mai este el singurul distribuitor de cunoștințe; aici, de un real folos este profesorul documentarist care vine

în ajutorul cadrelor didactice care întâmpină dificultăți în utilizarea auxiliarelor didactice în format electronic sau a resurselor multimedia.

Un exemplu elocvent în acest sens poate fi considerat demersul didactic realizat (în parteneriat profesor de disciplină - profesor documentarist) în cadrul orei de limba română la clasa a VII-a "*Descrierea ca tehnică de documentare în CDI*". Scopul acestei lecții de dobândire de noi cunoștințe a fost formarea deprinderilor de a utiliza corect tehnici de documentare, iar obiectivele au avut în vedere ca elevii să utilizeze eficient spațiul și resursele CDI, inclusiv cele multimedia, să întocmească corespunzător referințele bibliografice pentru fiecare document utilizat -ca obiective de documentare- și să facă distincția între diferite tipuri de descriere (subiectivă/obiectivă, literară/nonliterară)-ca obiectiv disciplinar. Textul suport avut în vedere a fost poemul eminescian „Călin (file de poveste)”, secvența nunții găzelor.

În cadrul etapei de **evocare**, au fost prezentate de către profesorul documentarist două materiale pe suport electronic: un power-point cu imagini despre diferite specii de fluturi și un material video cu fluturi ([www.youtube.com butterfly fight](http://www.youtube.com/butterflyfight) each other in flight - Dangerous Liaisons); astfel s-a creat contextul pentru înțelegerea noilor conținuturi, iar elevii și-au concentrat atenția asupra temei.

În etapa de **realizare a sensului**, elevii împărțiți pe grupe au fost puși în situația să caute informații despre tema dată (fluturi), utilizând toate resursele de documentare existente în CDI: dicționare, atlase, enciclopedii (pe suport de hârtie, pe CD-ROM), precum și cele on-line (Wikipedia, DEX online etc.). Totodată, au avut și sarcina de a nota referințele bibliografice pentru fiecare document consultat. În acest mod, ei au investigat activ, au înțeles și au găsit singuri răspunsuri la întrebări.

Momentul de **reflecție** a oferit fiecărei grupe posibilitatea de a prezenta în fața clasei rezultatul muncii lor, au împărtășit opinii, au schimbat idei și informații, au reflectat și evaluat modul în care au lucrat și au formulat sugestii pentru viitor. Păreră unanimă a fost că este foarte eficient să lucreze în CDI, că accesul la resursele online în timpul orei le este de mare ajutor, unii elevi fiind interesați să realizeze ei proiecte PPT pentru portofoliul de la limba română.

În concluzie, integrarea NTIC în practica didactică curentă din CDI conferă activității elevului un caracter reactiv și proactiv în raport cu informația vehiculată, cu timpul real de învățare, cu valoarea formativă a cunoștințelor dobândite.

BIBLIOGRAFIE

1. Bayard-Pierlot J., Birglin M. J., *Le CDI au coeur du projet pédagogique*, Paris, Hachette Littérature, 1991.
2. Bădău, G., *Inițiere în cercetarea documentară*, partea I, Casa Corpului Didactic Alba, 2004.
3. Berindei, C. et.co., *Management cultural în Centrele de Documentare și Informare*, Casa Corpului Didactic Cluj, Cluj-Napoca, 2009.
4. Căpiță C.: *Stiluri de predare-stiluri de învățare*, în: *Module pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice*, București, 2011.
5. Cerghit I.: *Metode de învățământ*, Ed. Polirom, București, 2006
6. Cerghit I.: *Proiectarea lecției*, E.D.P., București, 1983.
7. Chevalier, B., Colin M., *Exploiter l'information au CDI- un activité transdisciplinaire*, INRP, Paris, 1992.
8. Chiș V.: *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.
9. Dumitru A.: *Utilizarea TIC în procesul de predare-învățare în clasele cuprinzând elevi cu CES*, Brașov, 2011.
10. Ionescu M., Radu I.: *Didactica modernă*, Ed. a 2-a rev., Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2008.
11. Neicu C.: *TIC în educație*, în: *Module pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice*, București, 2011.